

Ett avstamp för framtiden

Agenda 21 är ett gigantiskt uppdrag. Agendan utmanar vårt samhälle på alla plan. Arbetsformerna är oprövade och resultaten ovissa.

Det är inte ovanligt att snärjiga och otydliga uppgifter, hur stora och angelägnadom än är, omdefinieras till små och relativt oviktiga av dom som inte orkar sätta sig in i frågorna.

Därför är det kanske inte så konstigt som det först verkar att dom som i kommunerna arbetar med de mest långsiktiga frågorna (Agenda 21-samordnarna) har dom mest kortsiktiga anställningsvillkoren. Agenda 21 behandlas i de flesta kommuner fortfarande som ett tidsbegränsat projekt och drivs inte sällan av unga projektanställda som "väger lätt" i den kommunala maktbilden.

Vad är det nu som är så svårt med Agenda-21 arbetet? Varför tenderar det att marginaliseras?

Från globala hot till lokala visioner

Agenda-idén är att gå från globala hot till lokala visioner. Det är rimligt att undra om det överhuvudtaget är möjligt att mobilisera entusiasm och kreativitet med utgångspunkt i globala hotbilder!

Många av oss här inne vet hur det känns att för en halvintresserad publik berätta om världsläget med befolkningstillväxt, växande klyftor mellan fattig och rik, växthuseffekt, ozonskiktsuttunnning och försurning. För att inte tala om de riktigt svåra frågorna: biologisk och kulturell mångfald. Här sker en kvalitativ degradering som är svår att mäta. Ideligen publiceras rapporter som kartlägger det enorma gapet mellan vad som behöver göras för att inte den globala situationen ska bli sämre och vad som faktiskt görs.

Många människor klarar inte av att hantera den här dystra bilden. Man faller in i olika försvarsmekanismer. En är att bagatellisera, en annan är att bli uppgiven.

Som ett brev på posten kommer det dåliga samvetet. Det dåliga samvetet har lite olika

effekt på olika människor. Dom flesta blir helt förlamade av det. Andra får en väldig energi och vilja att förändra. Men även om den drivkraften kan vara stark under en kort period, så är det dåliga samvetet definitivt inte någon uthållig energikälla.

Det här är alltså en sak som gör Agenda 21-arbetet svårt: Den globala bilden är stor, hotfull, abstrakt och opersonlig. Svår att bygga lokalt visionsarbete på.

Agendan är inte bara miljö

Fram till mitten av 80-talet drevs miljöfrågorna av miljögrupper som var mer eller mindre utdefinierade ur det etablerade samhället. I slutet av 80-talet, och ännu mer accentuerat nu i och med Agenda 21-uppdraget, har miljön kommit upp på dagordningen, både i den politiska sfären och i näringslivet. Många "miljövänner" som stått utanför och utgjort ett potentiellt hot mot det etablerade samhället har i och med det här skiftet snabbt sugits in i förvaltningar och företag för att hjälpa till att renovera deras miljöimage.

Även om den här utvecklingen har varit nödvändig och i vissa delar positiv så riskerar någonting att gå förlorat på vägen. Miljörörelsen var tidigare en del av en alternativrörelse, med idéer inte bara om miljön, utan även om livskvalitet, demokrati, fred, solidaritet och filosofi. Nu har miljöarbetet blivit mer professionellt och pragmatiskt. Miljö har blivit en fråga för sig. Vi har miljömärkning, miljösäkring, miljömarknadsföring, miljöstyrmedel och miljöplaner där sociala visioner tenderar att komma bort.

Samtidigt är det bara sociala visioner som kan föra arbetet framåt. De globala hotbilderna kan det inte, och både politik och kommers är ju bara ett resultat av människors medvetna eller omedvetna inre bilder. För att få en annan politik och en annan marknad måste vi alltså börja med att bli medvetna om våra visioner, helt enkelt: om vad det är vi längtar efter.

Mot den bakgrunden måste en samhällsförändring i Agenda 21:s anda omfatta två kunskapsmässiga resor.

En resa går utåt: Att sätta sig in i förutsättningarna för livet på jorden, termodynamikens lagar, hur det är att leva på andra kontinenter, hur maktstrukturerna ser ut och hur historien formas.

Den andra resan går inåt: Hur mår jag egentligen?, Vad önskar jag innerst inne? Leta reda på roten till din olust. Utforska det som gör livet värt att leva.

Sök efter din ännu outvecklade potential.

Det är bara på den här resan inåt som vi kan hitta den *uthålliga energikällan* till att skapa en bättre värld. Det är också när vi kommit en bit på den här resan som vi har kapacitet att känslomässigt ta det dystra världsläget till oss och omvandla smärtan, rädslan och ilskan över att världen ser ut som den gör till ett konstruktivt förändringsarbete.

Agenda 21 är ett svar på:

- en ekologisk kris
- en ekonomins kris
- en demokratins kris

Men vårt samhälle genomsyras också av en existensiell kris och vilsenhet. Det *kan* vara så att den här existensiella krisen kan vara ett *titthål* genom vilket vi kan se lösningar även för demokratins, ekonomins och den ekologiska krisen.

Hur många vaknar på morgonen och känner djup tacksamhet för ytterligare en dag i kreativt arbete, med möjlighet att njuta av naturen och äkta möten mellan människor?

Det kan vara så att uppdraget inför det 21:a århundradet handlar mer om frigörelse mer än om uppoffringar!